SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1923

av Erik Ezelius m.fl. (S)

Förutsättningar för allmännyttan i små landsbygdskommuner

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra ekonomiskt stöd till landsbygdskommuner för rivning av äldre fastighetsbestånd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra nybyggnationsstöd för flerfamiljshus och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Hela Sverige ska kunna leva och utvecklas. För att detta ska vara möjligt behöver det finnas ändamålsenliga hyresrätter såväl på landsbygden som i städerna. Många allmännyttiga bostadsbolag i små landsbygdskommuner har ett äldre fastighetsbestånd och begränsade ekonomiska möjligheter att möta kraven på högre boendestandard. Det försvårar både förnyelsen av befintliga bostäder och byggandet av nya hyresrätter.

Tidigare socialdemokratiskt ledda regeringar har stöttat kommunerna med ekonomiskt stöd till rivning och stimulans för att bygga nya hyresrätter. Små kommuner har i dag svårt att finansiera såväl nyproduktion som rivning av äldre fastigheter för att ge plats åt moderna bostäder. Detta begränsar bland annat möjligheterna att möta efterfrågan från seniorer som vill ha ett mer modernt boende.

Många mindre kommuner har under flera decennier också tagit ett stort ansvar för flyktingmottagandet. Det har inneburit ett omfattande nyttjande av bostadsbeståndet, där slitage nu behöver åtgärdas. Även detta behöver beaktas när förutsättningarna för allmännyttan i dessa kommuner bedöms.

Marknadsvärdets genomslag vid värdering av bostadsfastigheter utgör ett särskilt hinder på svaga bostadsmarknader. Krav på att skriva ned värdet på nyproducerade lägenheter till det bedömda marknadsvärdet innebär en betydande ekonomisk risk för små kommuner och hämmar produktionen av hyresrätter. När många lägenheter står tomma kan även värdet på äldre fastigheter behöva skrivas ned, vilket har medfört behov av kapitaltillskott från kommunerna.

Dessa förutsättningar skiljer sig från dem i stora och medelstora kommuner och skapar en obalans mellan kommunernas möjligheter att tillgodose bostadsbehoven. Behovet av fungerande hyresrätter även på landsbygden måste få större betydelse.

För att möjliggöra en förnyelse av bostadsbeståndet bör landsbygdskommuner kunna få ekonomiskt stöd för rivning av äldre fastighetsbestånd. Därutöver bör nybyggnationsstöd för flerfamiljshus återinföras. Tillsammans skulle dessa förändringar stärka allmännyttans förutsättningar att tillgodose behovet av ändamålsenliga hyresrätter och bidra till att hela Sverige kan leva och utvecklas.

Erik Ezelius (S)

Marcus Andersson (S) *Therese Kristiansson (S)*